

Pomoč ormoških obrtnikov v opekarni

Kot smo poročali v predzadnji številki našega glasila, so obrtniki iz Ormoža in okolice priskočili na pomoč ormoški opekarni pri izpolnjevanju pla-

na. Danes prinašamo sliko ormoških obrtnikov, ki so s svojim delom pomagali kolektivu stalnih delavcev ormoške opekarnice, da se je precej pribli-

žal v produkciji številki, ki predstavlja plansko nalogo.

V preteklem tednu so delali obrtniki iz goraje ormoške okolice (Velika Nedelja in okolica).

TEORIJE V ZADRUŽNI PRAKSI:

Zadružniki in kmetje, čas setve oljne repice je tu

Nikdo se ne bi mogel zadovoljiti z ugotovitvami, da je potrebno pri nezadostnem domačem pridelku živalske maščobe to uvažati iz inozemstva, temveč bi moral vsakdo poskusiti vse možnosti nadomestitve živalskih maščob z rastlinami.

Oljna repica nam je lahko pri tem v veliko pomoč. Tudi ostale oljne rastline predstavljajo velik vir maščob.

Korist oljaric je dvojna:

a) iz njih pridobivamo jedilno olje, b) oljne pogache so važno in izdatno krmilo za živino.

Mnogi še podcenjujejo vrednost oljne repice v družbenem gospodarstvu. Ta rastlina v našem okraju ni več nova, gojimo jo že več let. V glavnem jo gojimo zaradi zrnja, iz katerega stiskamo jedilno olje, v ostalem pa zaradi zelene krme spomladi. Jedilno olje, olje za mazanje ležajev pri strojih in olje za svetiljke so proizvod iz oljne repice domačega pridelka, so olja državnih, združenih in kmečkih njiv.

Nekateri strokovnjaki iz kmetijstva zatrjujejo, da je treba najpozneje do 20. septembra spraviti repično seme v zemljo. Glede na kakovost zemlje v

ptujskem okraju pa je potrebno, da pride seme oljne repice čim prej v zemljo.

Izmed vseh oljnih rastlin (mak, sončnica, repica, lan) pri nas najbolje uspeva oljna repica, da pa tudi najboljši pridelek in najmanj izčrpana zemlja. Pravočasno jo je treba požeti, da se preveč ne osuše in da se v njej preveč ne zaplodi silajnik. Ozimna oljna repica zahteva močno zemljo, zato jo sejemo bodisi po detelji, ako je ta na koncu svoje rodovitnosti, bodisi po zgodnjem krompirju, ki smo ga pravočasno izkopali.

Za repico je koristno, če ji pognojimo z superfosfatom, ki pospeši zoričev in klenost zrnja. Ako je zemlja slaba, jo je treba pognojiti z nitrofoskatom. Seme za setev ne rabimo mnogo, temveč le 8—13 kg po ha. Če je boste zasejali 2 kg, bo že 100—200 kg pridelka v zrnju ali 25 kg olja.

Zato zadružniki in kmetje, čim prej v zemljo s semenom oljne repice, ki bo pravočasno vzklila in se razrasla. Zima ji ne bo škodila. Zasičena bo pridelok, s tem pa tudi fond maščob, ki ga potrebuje vse ljudstvo.

Dipl. ing. Zorec Egon

Zadružniki, borite se proti kapusovemu belinu

Ta sovražnik zadružnih kapusnic (zele, repa) spada v družino metuljev-belinov (peieridae), kapusov belin (pieris brassicae) meri z razprostrtimi krili 47 do 54 mm in leta od spomladi do jeseni, najraje v večjih skupinah. V močnem obsegu se pojavlja ravno sedaj.

Samica tega metulja odloži v juliju in avgustu na spodnjo stran kapusovega listja, kot proso debela jajčeca. Tu so zavarovana pred vlago in ptiči. Po 14 dneh se razvijejo ličinke-gosenice.

Gosenice so vitke, nežno dlakaste, modro zelenkaste, črno pikčaste na hrbtu in ob strani rumeno pegaste ter 35 do 40 mm velike. Škodljivec ima dva roda in to pomladni in poletni rod. Gosenice pomladnega roda žive na travniških rastlinah in povzročajo večjo škodo. Poletni rod je doma na križnicah in zelo požrešno obhaja kapusove liste. Gosenice se premikajo zelo počasi. Dorasla gosenica zleze na dreve, zidove, ograje in žive meje, kjer se zabubi. Zeleno-črna pikčasta buba imenujemo pasavko. Iz bube se naslednje leto v aprilu ali maju preobrazi metulj, torej pomladni zarod, ki pa ni tako številen, ker pokončavajo razne vremenske nepravilnosti, ptice in druge koristne živalce zalego preko zime. Številnejši in nevarnejši pa je poletni zarod, ker se razvija in preobrazi pod ugodnejšimi pogoji.

Razumljivo je, da ima kapusov belin kot vsak škodljivec svoje naravne sovražnike. Gosenice pokončuje domača perutnina, ki pa lahko oboli, če se preveč nažre. Tudi vrabci zasledujejo, posebno pa jim streejo po življenju senice. Najboljši pokončevalci gosenic kapusovega belina so najedniki, ki jih nabodejo z leglom in ležejo v nje jajčeca. Posebno znan je kapusov goseničar (apanteles glomeratus), ki ga je bilo najti v živih mejah, v bližini vrtov, v rumenih zapredkih t. zv. goseničnih jajcih. Mnogi neuki ljudje jih uničujejo, ker mislijo, da so pokončali škodljivo žuželko. Škodljivca napadejo tudi rudninske osice, ki spadajo med najlepše živalce sveta, zaradi lepe zelenokovinske barve. Ličinka osice se razvije v trupu belinove gosenice ali bube in jo tako uniči. Šarejše gosenice in bube napadajo, tudi goseničarice posebno v vlažnem vremenu.

Zatiranje kapusovega belina le resno v epidemičnih letih zelo težavno, ker

ge s samim pobiranjem ne uničimo. Tudi letošnji naval gosenic je močan (po nekod se že javljajo, n. pr. Strnišče) na zelju in na drugih kapusnicah.

Borba proti njim bi bila sledeča: večkrat je treba pregledati zeljnike, zmečkati vsa jajčeca in mlade goseničke, ki se drže v gruclah. Če pa se gosenice že razbežijo, jih je treba uničevati s kemičnimi sredstvi. Učinkovita so sredstva, ki vsebujejo pantakan ali nikotin (nikotinol, poksin, sulfon, nikotinski sulfat, tobačni izvleček) ali pa arsenik (svinčni arsenat, apneni arsenat). S pantakanom v prahu zaprašimo zeljnike (rabimo 50 kg pantakana po ha). Od škropliv vzamemo 1% vodno raztopino nikotinola, poksina in sulfina, 0,5% raztopino nikotinskega sulfata, svinčenega ali pnenega arsenata ali 3% raztopino tobačnega izvlečka.

Nekateri trde, da se jih uniči s superfosfatom, apnom ali pepelom. Treba pa je po njih politi vodo, segreto do 50 do 60 stopinj C.

Na repi se običajno pojavi črnozelena pragosenica, repna grizlica, proti kateri se borimo z istimi sredstvi.

Zadružniki, bodite pazljivi proti tem sovražnikom. Z nasveti vam je na razpolago uprava za poljedelstvo pri kmetijskem poverjeništvu, kjer boste dobili nasvete, kakor tudi potrebna obrambna sredstva.

Se en sovražnik koruze zadružnikov

Zadnji čemo opisali nevarno koruzno bolezen — koruzno smet. To je glivična bolezen. Toda tudi v živalskem svetu ima koruzo nevarnega sovražnika — žuželko, takozvano koruzno veččlo.

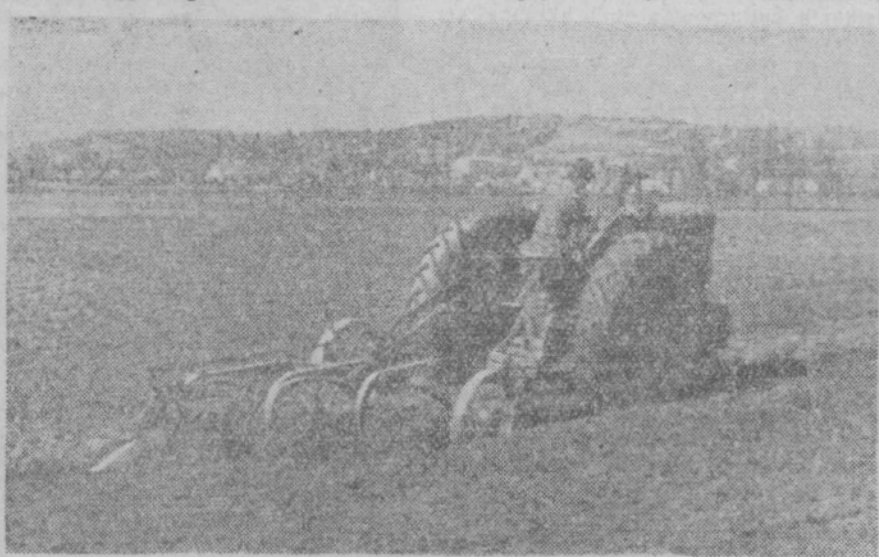
Ta škodljivec, ki v zadnjih desetletjih uničuje naša koruzna polja, je veliko nevarnejši kakor koruzna smet. Bila so leta, ko je uničil koruzo na nekaterih parcelah celo do 90 odstotno.

Majhen sivorumen metuljček, ki neopaženo leta v mraku od srede junija — to je koruzna večča. Samica leže po 20 jajčec na posamezne mlade koruzne rastline. Vseh jajčec pa izleže okrog 350, torej se množi zelo hitro. Iz teh silno drobnih jajčec pridejo do

3 cm dolge ličinke s črno glavo, ki povzročajo škodo na koruznih rastlinah. Najraje imajo moške cvete — medlice na vrhu, pri katerih opazimo zunaj obdelke, v notranjosti pa med prašniki gospodari in pastoški škodljivci. Ličinka se zelo hitro razvija ter napade pozneje tudi trše dele rastline ter steblo in storže. Najeda mlečna koruzna zrna, na katerih se zaradi iztekanja soka nasele glivice, ki povzročajo plesnivost storža. Prav zaradi te plesnivosti je ličinka tako nevaren škodljivec, da si ne pomeni od nje aagrizeno zrnje posebne škode. Torej povzročajo večjo škodo na koruzi in glivice, ki se prisele na poškodbe. Potrebno je, da na to pazimo posebno pri kožuhanju in izločimo take storže.

Proti koncu poletja si poiščemo dorasle gosenice-veče zimski brlog. Nekaj jih prezimi v storžih, ostale se pa zatirajo v spodnji del stebela, tako da ob spraviljanju koruze ostanejo na polju. Njih zapredek je gost in ta jih štiti pred slabim vremenom; čeprav koruzišče preorjemo, jim to ne škoduje. Zabubijo se pa šele v naslednji spomladi in v kratkem času se potem preobrazijo iz bube večče.

Zatiranje koruzne večče ni lahko, kar vidimo iz opisanega razvoja in življenja.

Na mestni ekonomiji orjejo s traktorjem

nja. Če poizkušamo z želodčnimi strupi, ne pridemo ličinkam v notranjosti rastline do živega. Vabe se ne obnesejo. Direktnih sredstev torej ni. Preostanejo nam le še tehnični ukrepi proti temu škodljivcu, če ne omenjamo znanstvenih poskusov zatiranja z različnimi živalskimi zajedalci, bacili in bakterijami. Dobro je, če koruze ne sejemo na vlažni in težki zemlji, ker rabi ličinka za svoj razvoj precej vlage. Storže pokrijemo zli sežgemo, ker le tako uničimo v njih prezimujoče ličinke. Koruznice pa ne smemo podorati, ker bi se sicer škodljivci še bolj zaredili. Polje moramo temeljito očistiti koruznice. Najboljše je, če koruznico posekamo z ostrim motiko čisto pr. zemlji. Koruznico sicer lahko pokrimo v mešanici z drugo sočno krmno, paziti pa moramo, da ne pridejo na gnoj neprebavljeni kosi. Če je bilo polje zelo okuženo, je najprimernejše vso koruznico sežgati.

Koruzna večča napada tudi proso, zato ne sejmo koruze nikdar za prosom.

Včasih se sovražnik, skoraj vselej v osebi vaškega bogataša, sam pojavi kot iniciator obdelovalne zadruge ter hoče s tem v naprej razorožiti male in srednje kmetice. Kljub temu pa vidimo, da v zadnjem času obdelovalne zadruge zelo hitro rastejo in da ne more tega procesa zavreti nobena sovražnikova akcija

Stenski časopisi v Ptuj

Ko prihajajo delovni ljudje v Ptuj ali na podeželju v urade in ustanove, ne morejo mimo desk za »Stenski časopis«, ne da bi opazili, da je večina teh desk praznih ali pa nosi listke, ki ne predstavljajo stenskega časopisa. Iz tega bi bilo treba zvedeti uspehe, težave in napake v kolektivnem življenju, komu gre čast v ustanovi in komur sramota, kdo je pohvaljen in kdo kritiziran. Ker vsega tega ni, zgleda kot da je vse življenje v uradih in ustanovah uganka z oznako »strogo zaupno«, ki je za ljudstvo nedostopna in nerazumljiva. Največ o vsem tem povedo deske v Ptuj, kjer bi morali dopisniki za stencas s podeželja najti primere za ureditev svojih stenskih časopisov.

Deska za stencas na mestnem ljudskem odboru je že precej časa prazna. Nekdo izmed uslužbencev MLO bi lahko napisal vsaj opravičilo: »Oprostite, za članke nimamo časa!« Stenski časopis finančnega oddelka OLO omogoča bralcu študij plana letnih dopustov, 10 nasvetov za splošno življenje in 9 nasvetov za življenje v sindikalni podružnici. Sindikalna podružnica št. 2 — Uprava cest je sestavila stencas iz plakata za industrijski mnogoboj, iz plakata o prometnih nesrečah in iz članka o 10 cestarskih zapovedih. Lokalno poverjeništvu se je dotaknilo vprašanja informbirovske gonje z izrezkom slike iz Kerempuha z naslov »Inform-toreador«. Zraven tega tvori časopis članek o ljudeh današnjega časa in o pomenu razstave lokane industrije za našo trgovino. Da bi članki čim dalje časa obdržali svojo vrednost, navadno niso datirani. Na tej deski je najmlajši članek s 5 avg. t. l.

Okrajno odkupno podjetje še nima deske, pač pa je nabilo na zid pri svoji pisarni več zloženih pol ovojnege pa-

prija z napisom: Sindikat okrajnega okupnega podjetja poljskih pridelkov. Časopis je sestavljen iz plana dežurstva za čas od 28. VII. do 31. VIII. in iz obvestila članom, naj takoj dvignejo živilske nakaznice, sicer da bo prepozno. Oba članka nosita iz previdnosti podpis: ravnatelj Gerlovič Boris, l. r.

Stenski časopis na OLO predstavlja članek dipl. ing. Zorec Egon. Zadružniki uničujejo snetljivo koruzo.

Uprava okrajnega magazina ima tričetrt deske pokrite s članki, od katerih je eden nabit že od aprila meseca, dočim so ostali očividno poznejšega izvora, ker so brez datuma. Kako je težko za dopisnike v upravi, je opisano v sledečem:

Z A M A N

V podjetju našem vsa mladina je menda nepismena, saj težko je verjeti, da bi bila tako lena.

Pritiskaš, prosiš, povprašuješ:

»Za Stencas daj, napiši!« Vsak dan iznova nadleguješ. Zaman ves trud, a on ne slisi.

Pri starih in pri mladih uspeh je res porazen.

Po stenskem časopisu ostalih uradnih ustanov bo vredno nadaljevati prihodnjic, saj ima vsak svojo zanimivost.

Iz tega je razvidno, kako se zapostavlja v uradih in ustanovah ter podjetjih vrednost propagande, kar ima za posledico, da izostajajo pohvale ob uspehih in kritika napak. Vse notranje življenje izgleda kot zamrlo ali odvisno edino od dolžnostnega izvrševanja birokratskih nalog.

V B.

S semenskimi parcelami večjemu pridelku naproti

Značilno mesto v rastlinski proizvodnji zavzema seme, pri katerem moramo gledati na količino in kvaliteto (kakovost).

Z uporabo boljšega semena za setev t. j. z uporabo boljših vrst in sort znatno vplivamo na večji pridelok. Izvedeni poskusi so pokazali, da povečamo pridelok za 30—40%, če imamo čisto, zdravo in boljše seme.

Rast rastline, zunanji izgled, doba cvetenja, pridelok, količina in kakovost semena so odvisni ne samo od zemlje in podnebja, temveč tudi od notranjih svojstev (sortna svojstva) naše rastline. Ta dva činitelja vplivata na pridelok in kakovost semena.

V prvih začetkih po vojni smo polagali največjo važnost na potrebne količine semena, a pri tem se nismo mogli vedno ozirati na kakovost. Vsled tega so se dogajali slučajji, da smo sicer imeli

odstotkov, za krompir največ 20%, za koruzo največ 8%, za stročnice največ 15%, za sončnice največ 5%, za lan za vlakno največ 15% in za proso največ 7 odstotkov.

Razumljivo je, da moramo imeti pridelno populacijo jasn plodored, kajti samo na ta način lahko pravilno in pravočasno izvršujemo vsa dela na tej parceli kakor tudi na celotnem posestvu. V slučaju, da nimamo dovolj semena, ga moramo nabaviti — seveda sorto, ki odgovarja dotičnemu rajonu, zemlji in podnebj.

Mnogokrat v dosednji praksi nismo vedno gledali na kakovost, temveč smo v najboljšem slučaju izdvojili po potrebi posevek. Najnovejša dognanja pa so pokazala, da daje posevek večji pridelok, če raste pod boljšimi pogoji, t. j. pri višji agrotehnik; mnenja so, da prenašajo povečano rodnost deloma na daljnjo proizvodnjo. Zaradi tega nam mora biti takoj jasno, kaj moramo delati, ako želimo proizvesti ne samo dovoljno količino, temveč tudi dobro kvaliteto semena. Moramo izbrati in izdvojiti odredeno površino za proizvodnjo semena na parceli, ki prihaja pod dotično kulturo in to izdvojeno površino posejati z boljšim semenom.

Pri izbiri parcele treba paziti na njen položaj, zemljo, predposevek, zapravljenost ter izbrati tak del, ki najbolje odgovarja za setev odredene kulture. Razen tega izvajamo na izbrani parceli vse agrotehnične ukrepe (oranje, gnojenje in dr.), pravočasno setev z odredeno količino semena in boljšim čistostnim semenom, posevek oskrbujemo, mu dodatno gnojimo, skratka podvzamemo vse, da bi bil posevek čim rodnejši in tudi z gospodarskega stališča splošno čim boljši. Potrebno seme za prvo setev bodo dala rajonska semenarska posestva, a proizvedeno seme na semenskih parcelah bo uporabila vsaka ekonomija za svoje potrebe. Izmenjavanje semena se ne bo vršilo vsako leto, temveč vsako 4. leto.

Ker je organizacija semenskih parcel pri kmetijskih obdelovalnih združenjih, drž. posevkih in ekonomijah kmetijskih združenj obvezna, moramo takoj pristopiti organizaciji semenskih parcel zaradi setve ozimnih žit, t. j. odbiri odgovarjajočih površin v plodoredu in obdelovanju zemlje.

S tako organizacijo semenske službe pri žitih in krompirju bomo znatno vplivali na kakovost (kvaliteta) semena, a preko nje tudi na večji pridelok.

Ing. Lado Jerše

Opozorilo

SAP-poslovalnica Ptuj sporoča, da se je vsled prometnih prilik na Studenčnici, premaknila avtobusna postaja za avtobus, ki vozi na progi Ptuj—Maribor, na Breg pred gostilno Tomančič.

Potniki, ki potujejo z ostalimi avtobusi na progah: Ptuj—Zetale, Ptuj—Poljčane in Ptuj—Leskovec pred mostom na Studenčnici izstopajo in zopet vstopajo na drugi strani. V ostalem poteka promet normalno.

Objava

Drugo tekmovanje reproduktivnih glasbenih umetnikov FLRJ bo od 20. do 27. novembra v Ljubljani. Vse interese obveščamo, da je rok za prijavo k tekmovanju podaljšan preko 1. septembra in traja do zaključno 20. septembra 1949. Prijave, poslane po 20. septembru 1949, se ne bodo mogle več upoštevati. Prijave se nanašajo in vlagajo pri sekretariatu organizacijskega odbora II. jugos. tekmovanja reproduktivnih glasbenih umetnikov FLRJ, Ljubljana, ministrstvo za prosveto